

THE POTENTIAL OF DIGITAL CURRENCIES TO FOSTER FINANCIAL INCLUSION AND PROMOTE BALANCED ECONOMIC GROWTH

POTENȚIALUL MONEDELOR DIGITALE DE A CREA INCLUZIUNE FINANCIARĂ ȘI PROMOVAREA CREȘTERII ECONOMICE ECHILIBRATE

¹ CROITOR Cristian-Cozmin, student, specialitatea: Finanțe și Bănci
e-mail autor: croitor.cristian_cozmin@ase.md

² POPOVICI Cristian, student, specialitatea: Finanțe și Bănci
e-mail autor: popovici.cristian@ase.md

^{1,2} Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,
Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

Abstract. Cryptocurrencies have their foundation in encrypted data and operate in a decentralized peer-to-peer network referred to as the blockchain. The global expansion of internet and mobile technology has immensely driven the evolution of new monetary systems and electronic payment modes. These innovations, including electronic currencies and internet payment systems, have been introduced into existence to enhance the efficiency and liquidity of financial transactions. In contrast to fiat currencies issued and controlled by centralized institutions, such as financial institutions or governments, cryptocurrencies are not issued or controlled by centralized authorities. They are developed through sophisticated cryptographic mathematics, which are sustained and authenticated through a process known as mining, which is computational in nature. This is done through a network of computers—or specialized chips, such as application-specific integrated circuits (ASICs)—for the sole purpose of processing and authenticating transactional data with precision.

Keywords: price, data, finance, bitcoin, cryptocurrency, central bank

JEL CLASSIFICATION: D40, E42, E58, G10

INTRODUCERE

Monedele digitale au devenit esențiale în dezvoltarea sistemelor financiare globale, afectând atât incluziunea economică, cât și creșterea economică. Aceste soluții creativități îmbunătățesc accesul la serviciile bancare, stimulează economiile emergente și elimină disparitățile financiare. Criptomonede ca Bitcoin au obținut o relevanță macroeconomică, oferind oportunități unice atât pentru țările dezvoltate, cât și pentru cele cu infrastructuri limitate. Lucrând independent de autoritățile centrale, ele permit tranzacții sigure și eficiente, incluzând populații nebanked.

Importanța studiului constă în evidențierea rolului monedelor digitale în facilitarea accesului la servicii financiare pentru populațiile slab bancarizate și în promovarea unei creșteri economice echilibrate. Într-o lume tot mai digitalizată, criptomonede și tehnologia blockchain pot reduce barierele financiare, îmbunătățind eficiența tranzacțiilor și extinzând oportunitățile economice la nivel global. În plus, analiza acestui fenomen este esențială pentru înțelegerea impactului său asupra politicilor economice și a sistemelor financiare tradiționale.

Obiectivele studiului sunt: analiza potențialului monedelor digitale în promovarea incluziunii financiare și a creșterii economice echilibrate. Obiectivele specifice includ: (1) evaluarea impactului criptomonedelor asupra accesului la servicii financiare pentru persoanele neincluse în sistemele bancare tradiționale; (2) examinarea modului în care tehnologia blockchain poate sprijini tranzacțiile eficiente și transparente; (3) identificarea beneficiilor și riscurilor asociate adoptării criptomonedelor la nivel guvernamental și individual.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Conform definiției Băncii Centrale Europene, moneda digitală este un mijloc de plată a cărui valoare este înregistrată electronic pe un suport tehnologic și poate fi utilizat de terți, fără a necesita neapărat un cont bancar, acționând ca un instrument de plată la purtător (Cerna, 2022). O formă a acestei monede, deja implementată în unele state și considerată o inovație financiară, este criptomoneda. Spre deosebire de numerar, criptomonedele nu sunt emise fizic și nu sunt administrate de băncile centrale, dar tranzacțiile sunt înregistrate în blocuri, care formează sistemul Blockchain. Din acest motiv, nu există o bancă Bitcoin. Valoarea criptomonedelor este determinată exclusiv de cererea și oferta din piață. Aceste active digitale au provocat o schimbare semnificativă în sectorul financiar, aducând elemente inovatoare și perspective noi. Succesul Bitcoin a inspirat apariția multor alte criptomonedelor alternative, cunoscute sub numele de Altcoins.

Criptomonedele pot fi utilizate fie ca mijloc de plată, fie ca sursă de profit. Pentru a obține câștiguri din variațiile de preț ale acestor monede digitale, este esențial să cunoaștem principalii factori care influențează valoarea lor: (1) integrarea activelor digitale în tranzacțiile economice reale; (2) cantitatea totală emisă dintr-o anumită criptomonedă; (3) frecvența și volumul tranzacțiilor efectuate; (4) fluxul de informații și știri relevante; (5) anunșurile privind noi reglementări pot genera fluctuații majore ale prețurilor, la fel ca și declarațiile unor figuri influente din ecosistemul criptomonedelor.

Bitcoin este prima monedă descentralizată digitală, învaluiră în anul 2009. Operațiunile desfășurate în sistemul acestei monede urmează modelul peer-to-peer, care presupune transmiterea directă de la un utilizator către un alt utilizator, fără apartenența la unor terțe părți, cum ar fi autoritățile statului, instituțiile de reglementare sau banca. Criptomoneda Bitcoin se întemeiază pe tehnologia Blockchain, care o deosebește în esență de alte sisteme, de exemplu WebMoney. Blockchain-ul nu se întemeiază pe active tangibile și nici pe monede fiat (Chen, 2024). Blockchain-urile sunt baze de date specializate pentru stocarea tranzacțiilor. În contradicție cu bazele de date centralizate, datele din blockchain sunt adunate în rețeaua utilizatorilor, răspândite pe computere din toată Terra. Această arhitectură transformă blockchain-ul într-o bază de date descentralizată, cu o arhitectură peer-to-peer. Un blockchain este, așadar, un lanț de blocuri conectate, fiecare conținând date tranzacționale, construit conform unei structuri prestabilite și având rolul de a asigura distribuirea și organizarea acestor date într-un mod transparent și sigur.

Cum introducerea criptomonedelor pot ajuta participanții economiei să stimuleze o creștere economică echilibrată? (Rust, 2022) Cetățenii sunt nucleul oricărei economii și sunt, în esență, însăși structura statului. În urma acesta, aceștia vor avea acces permanent, 24/7, la utilizarea monedelor digitale, fără să mai depindă de programul de funcționare al instituțiilor financiare tradiționale. De asemenea, ei pot investi în criptomonedele ca formă alternativă de plasament, în speranța unei creșteri a valorii acestora, ceea ce le-ar putea aduce venituri suplimentare în cazul obținerii unui profit. O altă actor fundamental în dinamica economică a unui stat o reprezintă întreprinderile. Acestea vor putea beneficia de acces nelimitat la capital, deoarece criptomonedele și tehnologia blockchain oferă oportunități inovatoare de finanțare pentru IMM-uri și start-up-uri, ca emisiunile inițiale de monede (ICO) sau tokenizarea activelor. De asemenea, companiile pot accesa piețele internaționale cu mai multă ușurință, depășind barierele create de schimbul valutar și ajungând direct la clienți din toată lumea. Prin forța monitorizării tranzacțiilor electronice, autorități pot lupta mai efectiv împotriva evaziunii fiscale, contribuind la creșterea veniturilor bugetare și respectul obligațiilor fiscale de către cetățeni și societăți comerciale. De altfel, facilitarea transferurilor internaționale prin intermediul monedelor virtuale poate curăța în mare măsură costurile și formalitățile aferente acestora. În acest fel, utilizarea monedelor electronice poate susține o administrare fiscală mai eficientă și poate stimula comerțul internațional, creatând avantaje economice semnificative pentru autoritățile publice.

Care țări deja utilizează criptomonedele? (Abad, 2022) În ceea ce privește avantajele pe care le prezintă monedele digitale, mai multe guverne au deja început să le introducă în circuit. Un astfel de exemplu este cel al Venezuelei, care a trebuit să se furiască cu o perioadă extinsă de hiperinflație, datorată instabilităților socio-economic și politice. Agricultură acestei rațiuni, criptomonedele au de-

servit drept soluție pentru readucerea la normal a economiei, intermediarul comunengei căruia populația a îngăduit să execute tranzacții de natură peer-to-peer și să le folosească drept mijloc de plată. În justificarea acestei activități, guvernele au dat naștere Bursei Descentralizatei din Venezuela, în cadrul căreia se pot desfășura atât tranzacții în monede fiat, dar și active digitale. Atât pe plan mondial, mai mult de 500 de milioane de indivizi dețin criptomonedes, dintre care aproximativ 60% sunt utilizatori de Bitcoin, fiecare deținând în medie 0,015 BTC. Din punct de vedere geografic, Nigeria se află pe primul loc în ceea ce privește adoptarea criptomonedelor, cu 35% dintre adulți care le folosesc, urmată de Vietnam (25%) și Filipine (23%). În ceea ce privește utilizarea criptomonedelor, aproximativ 45% dintre deținători le păstrează ca investiție pe termen lung, 20% le utilizează pentru staking în vederea obținerii de recompense, 15% le folosesc pentru plăți, iar restul de 20% le tranzacționează în mod activ. Altă expresie semnificativă este cea a Libanului, o țară care dăna de o criză economică profundă, în care se remarcă prin rata inflației de 253,55%. Pe bilanțul pierderii încrederii în lira libaneză, locuitorii au devenit utilizator al dolarului american ca opțiune de alternativă, astfel încât băncile au putut deprecia cursul de schimb valutar. Ca să-și păstreze economiile de depreciere a monedei naționale, alți libanezi au preferat să-și convertă rezervele financiare în monedă digitală, considerând criptomonedele o alternativă mai sigură chiar decât dolarul. Așa că acesta este exemplul care vă dovedește că monedele digitale oferă cetățenilor un control mai mare asupra finanței proprii și facilitează accesul capitalului, inclusiv în structuri economice instabile.

Ce ar motiva țările să investească în crypto? (Chen, 2024) Aceste tendințe atrag atenția atât asupra statutului Bitcoin ca viitoare monedă, cât și asupra potențialului de extindere a pieței cripto-valutare în general. Creșterea substanțială de aproximativ 250% pe an a Bitcoin demonstrează interesul crescând al investitorilor și al comunității financiare. Criptovalutelor le aparține doar 3,4 miliarde de dolari față de capitalul bursier general, însă oferă cele mai mari speranțe de expansiune rapidă în viitorul apropiat. Această paradigmă ascendentă arată nu numai schimbările care au avut loc în evoluția monedei digitale, dar arată și oportunități pentru extinderea și diversificarea pieței criptovalutare. Cu 9,3% din populație, aproximativ 750 de milioane de oameni au interacționat cu criptovalutele. Acest lucru arată conștientizarea cetățenilor față de monedele digitale, iar 80% dintre adulți sunt familiarizați cu ideea de monede digitale.

Cum criptomonedele pot promova o incluziune financiară a mai multor țări? (Sygnum Bank, 2023) Accesarea pieței criptomonedelor este ușoară, necesitând doar un telefon care are acces la internet, în timp ce serviciile bancare clasice presupun cerințe mai rigide. Prin urmare, indivizii care nu au acces la serviciile bancare datorită Lipsurilor de resurse financiare sau izolării geografice pot recurge la criptomonedes. De exemplu, un om din Italia poate trimite banii repede și într-un mod economisit unei rude din Republica Moldova prin un portofel digital, înainte de a asuma cheltuielile mari ale băncilor. În același timp, criptomonedele promovează educația financiară a populațiilor marginalizate, încurajând învățarea despre gestionarea resurselor financiare. În multe regiuni unde sistemele bancare sunt instabile sau absente, aplicațiile descentralizate bazate pe blockchain pot furniza servicii esențiale precum economisirea, creditarea sau obținerea de dobânzi, fără intervenția unei bănci.

Tabel 1. Top 5 țări după rata de deținere a criptomonedelor

Țări	Rata de deținere	Locuitori în posesie
Emiratele Arabe Unite	30,4%	3 mln
Vietnam	21,2%	21 mln
SUA	15,6%	53 mln
Iran	13,5%	12 mln
Filipine	13,4%	16 mln

Sursa: Ziarul BURSA (V.A., 2024)

Care sunt riscurile legalizării criptomonedelor? Criptomonedele sunt recunoscute pentru fluctuațiile accentuate ale prețurilor, ceea ce poate avea consecințe asupra stabilității economice. Fiind descentralizate, acestea pun provocări pentru guverne și bănci, care trebuie să aloce resurse semnificative

pentru elaborarea unui cadru legal adecvat, capabil să asigure un mediu sigur, echitabil și previzibil. În acest context, Banca Națională a Moldovei a adoptat o lege prin care interzice utilizarea criptomonedelor pe teritoriul Republicii Moldova, invocând riscurile potențiale pentru persoanele fizice și juridice, în lipsa unei reglementări și supravegheri eficiente. De asemenea, BNM a avertizat că investițiile în astfel de active implică un grad ridicat de risc și că nu există nicio instituție care să le garanteze sau să le protejeze. Instituțiile de plată au fost somate să înceteze orice activități legate de criptomonede, să evite stabilirea de relații comerciale în acest domeniu sau să încheie cele deja existente.

Viitorul criptomonedei este strâns legat de digitalizarea economiei globale și de creșterea interesului pentru soluții financiare descentralizate. Pe măsură ce tehnologiile blockchain devin tot mai avansate, criptomonedele au potențialul de a facilita incluziunea financiară, oferind acces la servicii bancare pentru persoanele nebanked. În plus, adoptarea reglementărilor clare va contribui la creșterea încrederii investitorilor și la integrarea criptomonedelor în sistemele economice tradiționale. Evoluția pieței crypto sugerează că monedele digitale ar putea deveni o alternativă viabilă la monedele fiat, favorizând tranzacții mai rapide și mai sigure la nivel internațional.

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

Într-un background caracterizat prin inovații tehnologice accelere, acest articol examinează adânc abilitatea monedelor digitale să sprijine incluziunea financiară și să promoveze o dezvoltare economică echilibrată. Monedele digitale, de exemplu, Bitcoin și alte criptovalute, s-au dezvoltat mai mult decât pură lor funcție de mijloc de plată, generând subiectele centrale în discuțiile din jurul reformei financiarului global. Prin încercuirea tehnologiei blockchain, acestea oferă soluții noi la limitările sistemelor financiare clasice, care stau în stare să ofere tranzacții rapide și accesibile oriunde pe planetă. Studiile evidențiază avantajele oferite populației și mediului de afaceri prin accesul permanent la capital și posibilitatea desfășurării tranzacțiilor fără bariere valutare. De asemenea, monedele digitale pot contribui la consolidarea administrației fiscale și la creșterea eficienței în perceperea și colectarea taxelor, având un impact pozitiv asupra bugetului public. Deși, nu în ultimul rând, utilizarea criptomonedelor este înconjurată și de un pericol semnificativ, ce-ar rezulta în urma volatilității prețurilor și necesității unei reglementări clare și coerente. Chiar în fața acestor provocări, impactul asupra incluziunii economice și dezvoltării financiare este semnificativ. Criptomonedele sunt un factor disruptiv de importanță pentru sistemul financiar global, aducând atât posibilități, cât și provocări. Fiindcă viitorul lor este necunoscut, schimbările deja urmărite sugerează o schimbare fundamentală în percepția și utilizarea banilor. În acest scop, este obligatorie o adaptare constantă la cele noi evoluții legislative și tehnologice.

REFERINȚE:

1. Abad, J. (2022). *P2P payments spurred crypto adoption across Venezuela in 2021*.
2. Bani.md (2023). Dezastru pentru monedele crypto. Sunt interzise în Republica Moldova. [Dezastru pentru monedele crypto. Sunt interzise în Republica Moldova](#)
3. Cerna, S. (2022). *Moneda electronică și politica monetară*.
4. Chen, J. (2024) *Fiat Money: What It Is, How It Works, Example, Pros & Cons*. FIAT MONEY
5. Rust S. (2022) *Why cryptocurrencies are a lifeline for people in developing countries* [Online]. [Why cryptocurrencies are a lifeline for people in developing countries](#)
6. Sygnum Bank (2023). *How crypto assets can strengthen financial inclusion*. How crypto assets can strengthen financial inclusion
7. A. (2024). *Emiratele Arabe Unite au cea mai mare rată de deținere de criptomonede, la nivel global* [Online]. Emiratele Arabe Unite au cea mai mare rată de deținere de criptomonede, la nivel global

Coordonator științific: CHICU Olga, drd., asist. univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61
Telefon: +37369088159
e-mail: chicu.olga@ase.md